

ТЪРСИ МЕ ПРОДАВАЧКА

Сигурно при неформалното писмено общуване сте забелязали едно явление, „заразило“ глаголните форми за първо и второ лице множествено число, а именно – (част от) окончанието (-ме или -те) да се отделя от формата. В зависимост от глагола при отстраняването на -ме/-те най-често се получава друга негова книжовна или некнижовна форма (*чете ме, споделяй те, наспах ме се, обичай те се*) и много по-рядко несъществуваща форма.

В редица случаи „отсичането“ на окончанието или на част от него води до напълно приемливи изречения, както в следния реален пример, публикуван в интернет форум по езикови въпроси още през 2007 година: *Търси ме продавачка*. „Отсичането“ на -ме/-те обаче се среща и при глаголни значения, които изискват пряко допълнение нелице (*споделяй те*), непряко допълнение (*помагай те*) и дори при непреходни глаголи (*тичай те*). В тези случаи интерпретацията на -ме/-те като местоименна форма е невъзможна.

Най-очевидното обяснение за подобни примери е, че са създадени на мобилен телефон и се е задействала програмата за автоматична корекция на правописа. Тъй като езиковите модели, на които се основават част от тези приложения, са обучени да отдават предпочитание на една форма пред друга на честотен принцип, нерядко програмите извършват нежелани от потребителя корекции. Освен това ползвателят може несъзнателно да започне да възпроизвежда грешката.

Както се вижда от примера по-горе обаче, явлението предшества широкото разпространение на мобилните интернет технологии. Възможна езиково обусловена причина за него би могъл да бъде фактът, че местоименните форми като *ме* и *те* имат честа употреба в речта. По силата на навика при писане би могло да започнем да отделяме съвпадащите с тях окончания на същия принцип, на който го правят и програмите за автоматична корекция – честотата на употреба. Явлението може да се дължи и на стремеж към хиперкоректност, възникнал в противовес на ширещото се сливане на някои кратки неудачни думи с дума, която стои пред (*може ли*) или след тях (*не знам*).

Независимо от причините въпрос на уважение към езика и хората, с които общуваме, е, преди да публикуваме пост или да изпратим имейл, да се уверим, че пишем грамотно, вклю-

чително – че използваме правилните глаголни форми. А ако упорстваме, ще отучим и мобилния си телефон да извършва съответната автоматична корекция.

Гл. ас. д-р Светлозара Лесева

*Секция по компютърна лингвистика
Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ - БАН*